

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америк НЯТЬ ЦЕНТИВ Закордоном

Тел. «Свобода»: ВЕрген 4-8007 — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ХОЧУТЬ ЗАТРИМАТИ КОНГРЕС ДО ДНЯ ПРАЦІ

Вашингтон, 22 серпня. — Сен. Скот В. Лукас, демократичний провідник конгресу, заповідає, що конгрес мабути мусити радити аж до Дня Праці (4 вересня) і щойно тоді може розійтися на вакації. Причиною того є велике накопичення неполаджених справ, як би про взаємну торгівлю, мінімальну робітничу платню, підвищення платень для війська, й фінансову підмогу для фермерів.

Крім того приділи виплат, зв'язаних з закордонною політикою, спричиняють великі турботи для конгресового проходу. Найважливішою є ухвала в палаті репрезентантів з четверга минулого тижня, щоб на орбосення Європи призначити тільки половину фондів, яких домагається адміністрація Трумана. Замість бажаних півтора біліона доларів, палата ухвалила \$869,505,000. У цій сумі містяться повні приділи для Греції, Туреччини, Ірану, Кореї й Філіппин, а Європа дістала тільки половину з передбачених \$1,160,990,000. Демократичні провідники просто заспокоєні таким вислідом голосування, бо вони надіялися, що в повній палаті перейде програма президента так, як вона перейшла в палаті комісії перед тим. Вони хочуть завершити цю справу ще раз до палати і переперти перлісне помагання. Це спричиняє провокацію на нарадах конгресу й йому не можна перебачити, коли конгресмени розійдуться на вакації.

ГОРЯТЬ ЛІСИ В ВАЙОМІНГІ, АЙДАГО І КАЛІФОРНІ

В околиці Словестон Нешенел Парк шаліє водночас чотири пожежі лісів на просторі 2,000 акрів. Для їх побороквання управа федеральних лісів вислала 200 спеціалістів в гашенні пожеж, між ними і парашутистів. Найбільша пожежа поширюється в околиці Маммот Гат Спрінгс, у Вайомінг, бо на просторі 1,000 акрів.

В лісах Пейет Нешенел Форест, у стейті Айдаго, шаліють три пожежі. Вітри загнали полум'я проти залоги, яка гасить вогонь і підсмалила деякого з них. У віддалі 120 миль на схід від Сан Франсиско, у Каліфорнії, горять ліси на просторі 5,000 акрів в повіті Туоломі. До його погашення візвано понад сотню спеціалістів.

ПЕРША ПРОГРА В СПРАВІ ЗМІНИ ІМІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ

В четвер 18 серпня сенатор Гомер Фергусон звернувся до сенатської правничої комісії з домаганнями, щоб вона звернула законопроект для збільшення числа скитальників і мігрантів з підкомісії, якщо підкомісія не хоче прихильно поставитися до проекту. Комісія 5 голосами проти 2 відкинула домагання Фергусона. Однак Фергусон заявив, що це тільки формальність, потрібна до дальшої акції, планованої проводом обох партій для перефорсування зміни в теперішньому конгресі.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ 26 МІЛ- ЛІОНІВ УЧНІВ У ПРИЛЮД- НИХ ШКОЛАХ

Вашингтон. — Красне Товариство оприлюднює, що в найближчій шкільній році піде до елементарних і середніх прилюдних шкіл 25,798,000 учнів. В елементарних школах буде

ПІДГОТОВА ДО АНГЛО-АМЕРИ- КАНСЬКО-КАНАДСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Вашингтон, 22 серпня. — Секретар скарбу, Джан В. Снайдер, буде предсідником Англо-Американсько-Канадських переговорів, які почнуться у Вашингтоні 6 вересня в справі наладнання доларових труднощів, які це оприлюднює департамент стейту. Британські інформатори сповіщають, що вони будуть підтримувати кандидатуру секретаря стейту Діна Ачесона на предсідника. Британці приїдуть на конференцію з двома планами: допомоги на найближче майбутнє допомоги на далеке майбутнє.

Провідник республіканської меншини, сен. Кенет С. Гвері з Небраски, остеріг адміністрацію, що конгрес мусити одобрити кожну умову, яку представники трьох країн закладають. Він твердить, що британські представники, а це канцлер скарбу сер Стафорд Криппс і міністер закордонних справ Ернест Бевин приїдуть до Злучених Держав з розпучливими спробами зв'язати Великобританію фінансовими інтересами з Америкою. Гвері твердить, що Великобританія мусити подбати наперед про відзискання світових торговельних ринків, щоб не бути тягарем для американського податковця. Зогляду на великі труднощі з утриманням колах панує переконання, що на ради протривають довгий час.

СЕНАТОРИ АПЕЛЮЮТЬ ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ КИТАЮ

Вашингтон. — Чотири сенатори видали зазив до цілого конгресу за «негайну і вистачальну допомогу для свободних околлиць Китаю» і за встановлення політики свободної співпраці з країнами, які лежать на кордонах Китаю. Вони вказують, що незалежний Китай навіть тепер ще обіймає більшу територію ніж мав в першому році війни з Японією. Не зважаючи на загальний голос про «упадок Китаю», сенатори не вірять, наче б то китайська республіка була вже засуджена на смерть. Зазив підписали сенатори: Пат Мек Каран з Невади, Стайлс Бриджес з Нью Гемпшир, Кенет Гвері з Небраски і Вільям Ф. Новленд з Каліфорнії.

УРАДНИК ПОЛЬСЬКОЇ АМБАСАДИ ШУКАЄ ЗА- ХИСТУ В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — Адам Губринович, урядник польської амбасад, фахівець у міжнародних дипломатичних звичаях, що їх називають протоколом, зрегенував зі свого становища і звернувся з проханням до уряду Злучених Держав призначити йому право азилю перед релігійним переслідуванням Губринович вихав з Вашингтону до Швайцарії і щойно звіт вислав резигнацію. Він зробив це тому, щоб не наразити себе на виключення з Католицької Церкви, як це зарядив папа проти комуністів.

УКРАЇНЦІ НА КУРСІ АН- ГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Винніпег, Манітоба. — Тут покінчилися літні курси англійської мови на Манітобському університеті. Курси звертали на себе увагу великим числом учнів зпоміж новопривбутих імігрантів. Найбільше

ЗНАЙДЕНО МОЩІ СВ. ПЕТРА

Рим, 22 серпня. Місцевий кореспондент Нью Йорк Таймсу, Кемил Сіанфара, довідався з поінформованих ватиканських джерел, що під головним престолом Базиліки св. Петра знайдено мощі цього першого Христового ученика, що був основоположником Католицької Церкви. Археологічні розкопки почалися з доручення Папи Пія XII, ще в 1939 році і вони мали повний успіх. Знайдено мощі апостола Петра, що згідно з переказами був розп'ятий під час першого переслідування християн в Римі в другій половині першого століття нашої ери, як теж численні докази цього, що це справді є мощі св. Петра. Знахідка матиме рішальне значення для Католицької Церкви і П. докищо, держиться в строгій таємниці, збираючи та оформлюючи всі дальші докази. Офіційне повідомлення про цю знахідку мав би зробити сам Папа Пій під час проголошення Святого Року в дні 24-го грудня.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ В БОРОТБІ ПРОТИ КОЛГОСПІВ

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НОВІ ЖОРСТОКІ РЕПРЕСИ ПРОТИ НЕПОКІРНИХ

Нью Йорк Тайме в числі з 20-го серпня подає довшу інформацію про Шварца про безупинну боротьбу українських селян проти жорстокої системи радянських колгоспів та про нові драконські репресії окупаційного радянського уряду проти непокірного українського села.

В останньому часі центральний комітет комуністичної партії в Україні прийняв резолюцію, гостро засуджуючи українське селянство за його вороже ставлення до колгоспної системи, за «крадіжку колгоспної власності, зменшення поголів'я колгоспного скоту, порушення колгоспної демократії та плондрвання колгоспної землі». В резолюції називається зокрема тільки Київська область, але рівночасно стверджується, що це відноситься і до цілої країни. Всі місцеві партійні органи закликаються прослідити на місцях положення та подбати, щоб нікого з винних не оминув «належа кара». Стверджується, що в 23 областях протягом двох останніх років порушується колгоспні правила. Це вказувало б, що українське селянство після війни знову почало свою нерівну боротьбу проти радянського невірництва, в якій вже зложило такі великі жертви крові і майна.

СОВЕТСЬКИЙ «РАЙ» РОБІТ- НИКІВ В ПОРІВНАННІ З АМЕРИКАНСЬКИМ «ПЕКЛОМ»

Париж, 22 серпня. (АП) — Адміністрація Економічної Співпраці проголосила тут порівняльну статистику заробітної плати і коштів прожитку робітників в радянському «соціалістичному раю» та робітників в американському «капіталістичному пеклі». Статистика базується на нейтральних

число курсантів становили українці, бо аж 92.8 відсотки. На загальне число — 42 студенти — були 39 українців. Українські канадці можуть бути тільки горді з того і зі щирої душі гратулюють українським курсантам, які з чималою посидатимуть на курсі, щоб вивчити основи англійської мови. (Український Голос, Винніпег).

ЗАГОСТРЕННЯ СОВЕТСЬКО- ЮГОСЛАВСЬКОГО КОНФЛІКТУ

СОВЕТІ ПОГРОЖУЮТЬ ТИТОВІ «БІЛЬШ УСПІШНИМИ ЗАХОДАМИ»; ТИТО ОБВИНУВАЄ СОВЕТІВ В ДВОЛІЧНОСТІ

Белград, Югославія, 22 серпня. — В останніх днях прийшло до сильного загострення конфлікту між Югославією та Соведами, що виявилось у вимині дипломатичних нот між урядами обох країн. Советський уряд в своїй черговій ноті, врученій урядові Югославії в дні 18-го серпня, остерігає Тіта, що він візьметься до «більш успішних заходів» для охорони своїх громадян в Югославії, що їх мав би переслідувати югославський уряд. Югославський уряд зі свого боку відповів вчора насамперед на попередню советську ноту з 11-го серпня, обвинувачуючи Кремль зі свого боку за дволичність у советському відношенні до югославських територіальних домагань до Австрії. В советській ноті не називається тих «других, більш успішних заходів» проти Тіта та його уряду, але серйозність положення виходить з цілого тексту нот. В ній Кремль закликає Югославію «фашистські практики» проти советських громадян та дає недвозначно до зрозуміння свої дальші заходи в цій справі. Згідно зі советським твердженням, в Югославії мало б бути в загальному 12,000 росіян, половина з яких є советськими громадянами. В советській ноті рівночасно порівнюється Югославія з Іспанією та Грецією, бо тільки в цих 3-ох країнах не дозволяється поширювати бюлетень Комінформу. Уряд Тіта в своїй ноті наводить цілий ряд доказів, як то Совети дволично обурювали Югославію щодо її територіальних домагань до Австрії та поза спиною Югославії торгували цими інтересами зі західними союзниками, щоб добитись відповідних концесій для себе самих.

В західних коментарях до цього розвитку подій стверджується їх загально-світове значення та робиться далеко йдуче припущення щодо можливого дальшого розвитку подій.

М'КЛОЙ ПРОГОЛОСИВ СКЛАД ЦИВІЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ НІМЕЧЧИН

Франкфурт, 22 серпня. — Призначений американським високим комісаром для Німеччини, Джан Дж. МекКлой, проголосив вчора імена сімох осіб, що мають зайняти головні, рівнорядні з міністерствами пости в американському цивільному управлінні в тій країні. Між новопризначеними є: Честер А. МекЛейн, що займає місце генерального радника, Джеймс В. Ріддербергер — шеф бюро політичних справ, ген. Джеймс П. Годж — комісар американської ради військової безпеки, Джеймс Е. Кінг — езекутивний секретар, Герві В. Бровн — директор бюро робітничих справ, Глін Дж. Вулф — директор бюро адміністрації та Ралф Ніколсон — директор бюро публичних справ. На найближчий час заповіджено дальші іменування.

СОВЕТІ ВІДКЛАДАЮТЬ СТВОРЕННЯ «ВСЕ-НІМЕЦЬ- КОГО» УРАДУ

Берлін, 22 серпня. З поінформованих кол тут заявляють, що Совети рішили відложити на деякий час створення «все-німецького уряду», що мав би бути советською відповіддю та протизаходом на створення західно-німецької федеративної республіки. Причиною цього мало б бути бажання «виждати дальшого розвитку подій».

ТРИГІБЕ ЛІ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІЛЬШЕГО БЮДЖЕТУ

Лейк Соксес, 22 серпня. Генеральний секретар Об'єднаних Націй, Тригве Лі, виступив вчора з домаганнями збільшити бюджет на ведення цієї організації. Він домагається 14,314,398 доларів на видатки Об'єднаних Націй, включаючи з це фінансування планів технічної допомоги для розвитку відсталіх теренів.

ПОЖЕЖІ ЛІСІВ У ФРАНЦІЇ

Париж, 22 серпня. В останніх днях південну Францію зокрема департамент Жиронда в околицях Бордо, навістили катастрофальні пожежі лісів, і яких згинуло понад 80 осіб. Згоріло понад 125,000 акрів лісу.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 One year \$7.00 \$3.75 Six months \$3.75 \$2.00 Three months \$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕСЯТИРІЧЧЯ ІСТОРИЧНОГО ЗЛОЧИНУ

Точно десять років тому двох найбільших світових злочинців довели до кінця історичного злочину, що коштував людству около 45 мільйонів людських жертв, неоцінені культурні скарби та суцільну руїну багатьох країн, як і неописані терпіння всього людства. Цим безприкладним історичним злочинцем був без сумніву договір ненападу і приязні між Сталіним і Гітлером, що його підписано в Москві, в середу, дня 23-го серпня 1939-го року, та який був початком другої світової війни.

Усім нам ще в живій пам'яті ці епохальні події. Імперіалістичний шал озброєного до зубів Гітлера і його Райху досягав вершка. Версальський договір, а з ним і багато інших подібних, що їх дала у висліді перша світова війна, лежали підпертими шматками паперу під ногами Гітлера. Саарщина, Надренія, Австрія і на останці Чехословаччина впали Гітлерові як спільні овочі, бо демократичні країни хотіли за всяку ціну миру. На чергу приходила Польща і це вже грозило перетягненням струни. Захід, записавши на своє історичне conto ганьбу договору в Мюнхені, мусів швидко, прямо протягом годин, прийти до переконання, що уступками й угодами не можна забезпечити мир. Британія і Франція, маючи підстави розраховувати на американську допомогу, рішили припинити дальші напади Гітлера гарантіями для Польщі.

Війна висіла в повітря, але можливість на вдержання миру ще не всі були вичерпані. Щонайменше так здавалося. Цєю останньою можливістю була б могутня противосна коаліція, в колі якої бракувало б тільки одного партнера: Росії. Західні союзники не безпідставно були переконані, що навіть така божевільна людина як Гітлер не поважиться на війну, як побачить навколо себе залізний мур тих, що бажають миру. Двері Кремля не зачинялися від відвідин західних дипломатів.

Західним союзникам Кремль ставив щораз нові вимоги і з виразним обрахунком на те, щоб вони не були прийняті. А тимчасом, таємно і поза плечами Лондону і Парижа, представники Гітлера і Сталіна вже рисували нову мапу світу, на одній половині якого з'явився червоний прапор з полум'яним нацистичним хрестом, а на другій такий же червоний прапор з більшовицьким серпом і молотом.

Дня 24-го серпня вранці світ справді здригнувся від грізи повідомлення про пакт між Сталіним і Гітлером. Доля, чи краще загибель світу була припечатана. Західні держави мусіли рвалі собі волосся з голови, а Сталін особисто з Гітлером мусіли представити, міністром Рібентропом, запивали в Москві брудершафт, тоді як Гітлерові армії вже відбичували кріси.

Кілька днів пізніше, дня 1-го вересня, почалася найбільша катастрофа людства, друга світова війна. Україна та український нарід були одною з головних її жертв. Історія ніколи не потрапить встановити хто був більше відповідальний за ту війну, Гітлер чи Сталін. Оба вони тої війни хотіли, оба мали ту саму ціль і оба вони однакові відповідальні. Пізніший оборот подій цього факту в нічому не змінив. За винятком того, що Гітлер вже дістав заслужену кару, а його спільник Сталін не тільки що не покараний, але продовжує планувати дальше здійснення тої змови проти світу і людства, що її непочастило йому здійснити на спілку з Гітлером.

Згадуючи десятиріччя того історичного злочину, хочеться тільки висловити переконання в справедливості, якщо не історично то Богу, та надію, що теж цього другого історичного злочинця не мине вже давно більше ніж заслужена кара. Тільки тоді зруйнуваний світ і втомлене людство зможуть без страху піти на зустріч новій історичній добі, в якій воля, гідність і добробут людини та народів будуть законом.

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕННЮ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

98)

Наша таборова листівка передавала:

„Нота уряду ССР, подана (вручена) польському послові в Москві вранці 17 вересня 1939 р.

17 вересня 1939 року.

Пане посол,

„Польсько-німецька війна виявила внутрішній нелад польської держави. Протягом 10 днів військових дій Польща втратила всі свої промислові райони та культурні осередки. Варшава, як столиця Польщі, не існує. Польський уряд розпався і не подає ознак життя. Це означає, що польська держава і його уряд

фактично перестали існувати. Тим самим припиняється дія договорів, укладених між ССР та Польщею. Залишена на свої власні сили і позбавлена проводу, Польща перетворилася на друге поле для всіляких випадковостей та несподіванок, які можуть створити загрозу для ССР. Тому, будучи дотепер неутраляним, Сов. Уряд не може більше неутраляно ставитися до цих фактів.

„Советський уряд не може байдуже ставитися до того, що діючій українці й білоруси, які живуть на території Польщі, кинуті на ласку долі, залишаються беззахисні.

Новий член Верховного Суду

Після несподіваної смерті члена Верховного Суду Злучених Держав, Френка Морфі, назначив президент Труман на його місце дотеперішнього генерального прокуратора, Тама Кларка. Про Морфі загальноговорили, що він був „радикалом“, про Кларка пишуть, що він „консерватист“.

Американський радикалізм та консерватизм опирається на цілком відмінних критеріях ніж подібні поняття в інших країнах. Те, що в Америці є радикалізмом, в інших країнах може межувати з консерватизмом і навпаки. Однак, в нашій країні треба приноровитися до загальних понять і так оцінювати нового номіната.

Серед давніших відносин, приналежність члена Верховного Суду не звертала на себе стільки уваги, що під теперішню пору. Це тому, що від якогось часу можна зважати, що рішення Верховного Суду мало коли западають однодушно. Звичайно буває, що п'ять суддів голосує по одній боці, а чотири по протилежній. Буває й так, що 1-2 голоси висловлюють сепаратну opiniю і цю opiniю оприлюднюють. З такого висліді голосування загал мимохіть приходять до висновку, що рішення Верховного Суду Злучених Держав не мають тієї тривкості, що було колись. З того користають деякі групи і тільки викидають часу, коли зміниться склад Верховного Суду й можна буде розпочати наново акцію в якійсь справі, щоб добитися відмінного рішення ніж воно випало недавно.

Однак в події голосів при вирішуваних справах спостерігають дошукуються аж трьох напрямків думання серед одного могутнього збірного тіла, яке складається з дев'яти членів. Там є група чотирьох суддів, які схилилися до утривалення сили робітничих юній про-

ти сили бизнесових корпорацій. До них належить Юго В. Блек, Вільям О. Доллес, Вільям Б. Рутледж і між ними був теж небижчик Морфі. Тому, що чотирьох суддів не творять більшості в дев'ятці, цій групі треба було притягнути на свою сторону ще тільки одного, щоб встановити якийсь правило чи засаду.

Звичайно вони шукали прихильників між групою з двох суддів, які становлять середню дорогу. Ця двійка це головний суддя Фред М. Вінсон і суддя Стенлі Ф. Рід.

До третьої групи належить трійка суддів: Г. Джексон, Фелікс Франкфуртер і Гарольд Буртон — цей останній тільки декілька років тому вступив до складу. Однак всі три вони знають з того, що протривається дальшому поширенню політично-правової сили робітничих юній і радше схилилися до старої засади, щоб бизнес і власники мастків мали належний голос у засадничих справах.

Коли йдеться про вплив новоіменованого судді Тама Кларка, якому приписують консерватизм, то це значило б скріплення сил останньої групи, а з цим і можливої переваги людей, які бажають спавнення впливу юній. Дивне в тому те, що президент Труман, як речник робітничих юній, назначив на становище члена Верховного Суду людину з відмінними суспільними переконаннями від нього самого в такій рішальній хвилині як саме тепер. Це каже, що американський президент вміє розрізняти хвилі в політичній констеляції від засадничих справ. Бо коли якась суспільна група набере занадто великої сили і може загрожувати рівновазі, тоді треба подбати про відповідну нову людину на важливому становищі. За таку людину він вважав, що при- ателя Тама Кларка.

Іван Куземський.

Українські робітники на фармах Меріленду

Від часу переїзду європейських скитальців на американську територію, почали появлятися в різних американських і українських часописах короткі згадки, довші статті й репортажі на тему життя і праці нових поселенців. Перші вістки як американських, так і українських дописувачів були переповнені захопленням, оптимізмом всіх заінтересованих чинників, тобто організацій, що займаються спровадженням імігрантів, їхніх працевдавців та самих нових поселенців. Але де далі, помічається зміну тону статей на

гірше. Американська преса пише про „зігнїли яблука“ в боці, а українська не криє свого невдоволення з деякої частини спроваджених тут імігрантів. Тому, що йдеться тут про ту частину іміграції, що осіли на фармах, не від речі буде поділитися думками з ширшим загалом українсько-американського громадянства, самого робітника з фармах, що ним є автор цієї статті. Зрештою так і водиться, що для ясного образу справи належить вислухати й другу зі заінтересованих сторін. — „Авдітур ет альтера

парс“ — як каже старинна мудрість.

Преса вдарила у „дзвін на трибуну“ тому, що деякий провідник нових поселенців з фармах ливив в короткому часі свої місця праці й переселився до міста. Авторі статтей засуджують тих людей як несовісних одиниць, та шкідливих дальшої акції переселення. Осуд справедливий і потрібний, бо дійсно у розмовах з фермерами відчувається деяке недовір'я до робітників з еміграції. Однак, незрозумілим є, чому не порушують суттєвих причин шкідливого явища та не видно старань, щоб їх ліквідувати. Загально підкреслюється, що причиною дисерції є невідповідний підбір людей на фармах, тобто підпокрішкою сільсько-господарських робітників приїжджають люди нефахові, а тому не видержують проби й утікають. Твердження не цілком вірне! Бо хто хоч троха визнається у сільському господарстві і цікавиться характером і технікою обробки поля на українських землях і порівняє його з американським способом господарювання, тому буде ясне, що на американських фармах навіть чисто-кровний український селянин буде нефаховим. Чому? У нас кілька до кільканадцять акрів господарства з таким знаряддям обробки як: плуг, борова, коса, серп, рідко сівалка. Тут великопростірні господарства у сотні акрів і повні механізовані, отже — фризери, комбайни, сівалки, косарки й цілий ряд інших машин з погінною силою: трактор, або електричний струм. Тут, отже, питання фаховості сільсько-господарського робітника зводиться до його вміння орудувати машинами. Хто з наших селян може відповісти місцевим вимогам? Ніхто — крім тих нечисленних з підсоветської України, що працювали на МТС. Там, отже, кожному, що поїзав на фарму, будь він агроном чи астроном, літератор чи селянин, треба цього діла вчитися.

Причини утечі з фармах у чому іншому. Не потрібно доказувати, що нова українська іміграція має характер політичний. Люди лишали Рідні Землі через заборону московсько-комуністичної влади виконувати свої релігійні практики, через національну нетерпимість і соціальну несправедливість. Імігруючи до демократичних країн, а передовсім до Америки, вони вірили, що знайдуть там повну свободу своїх релігійно-національних практик. І дійсно, в Америці знайшли, може навіть більшу, як сподівалися. Однак робітники на фармах цими великими можливостями свободи не можуть практично користуватися. Віддалені від центрів українського життя, не маючи

розбійників, а решта сама собою „утвориться“.

Але були й інші, які думали інакше. Вони ілюстрували своє політичне „кредо“ таким сподіванням:

— Десь в Індії на базарній площі лежав старий жебрак, весь вкритий тінними ранами, і просив милостині. На його ранах на ногах роїлися незчисленні мухи, які, насмоктавши крові нещасного, були вже червоні і, пересичені, — вони майже не рухалися. Коли старого спитали, чому він не жене мух геть, він спокійно відповів:

„Ці вже переситилися моєю кров'ю і більше не смоктуть її, а коли їх відігнати — злетяться інші, голодні, і знову почнуть смоктати спочатку. То нехай вже ці залишаться...“

Були ще одиниці, які широко „перекочувалися“, писали вірші на честь советської епохи, а Сталіна називали другим Іваном Калитим. Це після того, як червона армія зайняла Зах.

ПОТРЕБА ТЕАТРУ

Театр — це мистецтво і, як кожне мистецтво, театр — це систематизація людських почувань в образах і засіб узагальнити ці почування та передати й поширювати їх у суспільстві. Та це теорія. Практично театр невідлучно живе з людиною на протязі віків: виповняє її релігійний обряд, пропагує, вчить і бавить. Не важно, чи в праві проповідати теорії про „театральний інстинкт“ людини, та не заперечити притаманну людині любов до містифікації, яку їй дає театральне мистецтво, сильніше за всі роди мистецтва, бо воно має багатші та різноманітніші засоби; у театрі мобілізовані й напружені всі наші почуття: зір, слух і рухово-м'язові відчуття.

Зустрічаємо театр однаковий, і в примітивному побуті дикунів, і в висококультурному житті всіх народів у найближчіші періоди історії. Заглибившись у підвалини нашої західної культури, зустрічаємо там театр, що з култового обходження свята Діонізія зростає могутньо грецьку трагедію і знаменитий грецький театр, якого руїни — як пам'ятки культури — оглядаємо з подивом і сьогодні. А погляньмо на початки інших культур. Японія з давня давна плекає ляльковий театр, який там дійшов до вершин, і має свою драму, що теж міцно зв'язана з релігією. Теж і китайський театр мав і має щось спільне з култом: різні корпорації влаштовують вистави, щоб вшанувати свого

патрона, села запрошують акторів, щоб подякувати Богові за знищення сарани або за добрий врожай. Театр у Китаю залишився і до цього часу предметом невідлучної потреби й заступником релігійного культу. В Китаю-Ще й розвивався оригінальний тивейний театр. Індуський театр невідлучно зв'язаний з побутом, майже кожний двір запрошує до себе акторів. Індуська драма, що — як ціла індуська культура — повстала далеко раніше від нашої, відома і в Європі („Шакантула“ перекладена і на українську мову, як теж деякі твори Тагоре). Не відривно прикрашено перського побуту є перський театр, що постійно втішує увагою й допомогою шхів; широко-відомі теж перські релігійні п'єси.

До якої величі дійшов театр у Греції, про це говорять імена таких драматургів, як Есхіл, Софокл, Евріпід. Грецький театр був державною інституцією. Танок уважали в Греції за божий дар і навіть сам Сократ на старості літ вчився танку. Рим, що запозичив у Греції основні свого театру, довів це мистецтво до найвищого вдосконалення. Театр користувався там увагою володарів, ба й їхньої любов'ю. Римський цісар Калігула сам виконував п'єсими, як теж і Нерон. Ніде йде, лише в Римі, тріумфір Помпей побував великий театр на 17,000 глядачів. І навіть упадок Риму, що видвигнув брутальний

(Докінчення на стор. 3-тій).

ні власних засобів локомотії і працюючи 12-13 годин денно, переважно і в неділі і свята, не можуть користуватися і публічними автобусами чи залізницями, щоб бодай раз у місяць піти до української церкви та побувати серед своїх людей. Коли узяти до уваги, що український нарід так дуже прив'язаний до своєї церкви, то зрозуміємо весь трагізм положення. Деякі нові поселенці, хоч неохоче, зачинають заходити на Богослуження, куди повезуть їх працевдавці — отже католицькі, протестантські, методистські, і т. п. Треба припускати, що хождження до іншо-обрядових церков трактують вони як розривку, але не відомо як довго. Один приклад: Великодню сповідь відбуло кілька українських родин завдяки одному монахові латинського обряду, який „відкрив“ нас на фармах. Його послуги прийняли з вдячністю, але рівночасно було прикро, що ніхто з грек. кат. і православних священників на те питання не звернув уваги.

Одиноким духовим кормом і зв'язком зі світом залишається часоспис, який однак в ніякому разі не може задовольнити того великого круга заінтересованих, що ними цікавиться новопрібулий український громадянин.

Заробітна платня на фармах вагається, з малими винятками в одну чи в другу сторону, від 30% — 50% платні американського робітника. Це явище пояснюється з боку фермерів тим, що нові поселенці не визнаються на американській системі праці і їх трактується як учнів. Це правда, але не повна.

Україну, Білорусію й Басарабію й частину фінської території.

Що ж вони, ці „патріоти“ думають і роблять тепер, коли новий Іван Калита не тільки зібрав усі землі, що колись належали Росії і приєднав нові, але й почав продовжувати традиційну політику „3-го Риму“ — ми не знаємо, але тоді вони говорили:

(Продовження на стор. 4-тій)

Бо наука може тривати від 1-2-3 місяців, залежно від характеру виконуваної роботи, й по тім реченні не повинно бути різниці в винагороді. Що наведена причина не є дійсною, видно з такого аналізу: Працює жінка нашого поселення в кухні і доглядає дітей працевдавця до год. 6 вечером. Від 6 до 8 год. їй на зміну приходить муринка (12 літня дівчина) з тижневою винагородою 5 дол. Українка пропонує свою працю на місце муринки (якої між іншим „босова“ не любить, бо б'є дітей), але на її здивування „босова“ згідна її заплатити тільки 1.50 дол. на тиждень. На загал відноситься враження, що фермери порозумілися відносно платні робітників українців і не хочуть робити один одному конкуренції. Це питання хоч не першорядної значення, але все ж упокорює.

Наладнання відносин на фармах і хоч частинне задоволення духових потреб поселенців не представляє великих труднощів. На нашу думку цю справу повинні зайняти в першу чергу наші обі церкви. Попросивши до співпраці представників култь.-освітніх установ, зорганізувати „Комітет для справ поселенців“, та розпланувати працю, починати роботу від найбільш заселених українськими робітниками стейтів, а передовсім від Меріленду, де живе понад тисяча осіб. Відправив українських Богослужень можна би відбавити по черзі в кількох пунктах стейту й таким чином дати можливість бодай один раз на 2-3 тижні вислухати Служби Божої у рідному обряді. При тій нагоді представник култь.-освітньої установи, або хтось з робітників-інтелігентів міг би завести гутірку на теми загально-українського життя. Кількогодинне спільне перебування більшого гурта робітників скріпило би їх на душі та допомогло в витриманні на місяці в інтересі закріплення тих великих переселенців досягнень, що їх з таким великим трудом і жертвенністю досягнули американські українці зі ЗУАДКомітетом у проводі.

О. Г.

Советська інтелігенція

2)

Помимо того, що наука була безкоштовна, що студентів забезпечували стипендіями, гуртожитками і відкривали для них спеціальні ідальні, але то все було таке убоге і мізерне, що студент, не дістаючи допомоги від родини, мусів або шукати якогось заробітку, або покидав науку. В 1930-33 роках, коли втеча з вищих шкіл набрала масового характеру, уряд вдався до репресій: „дезертира“ шукали через міліцію і з різними погрозами повертали до науки. Уряд бо не міг погодитися з тим, що кошти, витрачені на студента мали пропасти, навіть в тому випадку, коли студент, сидючи голодний в лаві, не робив ніяких поступів у науці, навіть в такому випадку, коли студентові грошима голодова смерть.

Відносини ж, що повстали з легкої руки партії й уряду, між професурою та студентством, остаточно деморалізували молоді, а науковців позбавляли можливості бути об'єктивними в оцінці знань своїх учнів. Головною фігурою в советській школі був не професор, а студент. Всіх старих спеціалістів, а разом і професорів, уряд розцінював лише як тимчасове знаряддя продукції нових сил, котрі являлися запорукою майбутнього і котрі незабаром мали самі виховувати дальші кадри. Отже, студент був паном ситуації. Виховані в загальній ненависті до „панів“, що повстала в час революції та напівофіційно існувала далі, студенти тероризували своїх учителів різними наклепами та поліційними доносами і частогусто допускалися публічних ординарних образ.

В моїй присутності, наприклад, одного разу розігралася така сцена: професор чемно і делікатно радить студентові „ще раз простудювати матеріал“. При тому обіцяє поки що не ставити йому поганої ноти (було б вже тоді, коли розпорядження „збірної відповідальності“ скасували).

— Я вже два рази перестудіював, — каже студент, — а більше не буду!

— Дуже мені шкода, але я записати вам не можу...

— Не можете? Дуже добре! Гришка! — звертається студент до товариша. — Я вже далі не можу терпіти знущання того жлоба („жлоб“ — в босяцькій жаргоні означає щось близьке до „негідник“)! Тримай мій піжак — я зараз викину його через вікно і вб'юся!

З тими словами він кидається до вікна, професор за ним і починає його перепрошувати. Кінчається тим, що професор іспит таки записує, а студент обіцяє, що „попробує“ ще раз конспект прочитати.

Звичайно, що в таких умовах шкода було говорити про якісь вимоги, а тому новоспечені „фахівці“, кінчаючи шко-

ли, виходили безпорадними неукми і, обіймаючи різні посади, були абсолютно неприготовані навіть до своїх безпосередніх обов'язків, не говорячи вже про загальний культурний рівень, необхідний для кожної інтелігентної людини.

Ветеринарний лікар писав слово „свиня“ через і і два н, (свинія), вважаючи, що знайомство з орфографією не входить в коло його обов'язків. Учителі писали протестацийні рапорти до відділу Народної Освіти проти вивчення в школах арабських і римських цифр, мовляв, що безглузда вивчати арабські і римські цифри, коли насамперед треба навчити дітей своїх, „руських“, а про ці „свої“ шкільна програма навіть не згадує... Лікарі не вміли відрізнити грипи від тифусу, а будівельні інженери не повірили по вказівках за те, що вибудовані ними будинки тріскали і осідали ще в процесі будови.

Преса підняла лемент. Почали шукати винуватців і „шкідників“, забувши при тому, що дійсні винуватці і шкідники сиділи в найвищих урядах, а тому і направляти щось було неможливо.

Саме серед таких обставин довелося мені скінчити середню освіту і придбати диплом вищої школи, а тому пам'ять моя зберегла немало дивних і попросту неймовірних випадків, про котрі маю намір отут розповісти.

Ось, наприклад, складає іспит на літературно-мовний факультет Педагогічного інституту комсомолець-колгоспників. На всі питання відповідає упертою мовчанкою. Нарешті, професор ставить останнє запитання:

— Назвіть мені якісь твори Шевченка.

Кандидат „подумав трохи, почухав ногу і відповів:

— Знаю три головні...

— Ну, які ж саме?

— Шевченко написав три головні твори: „Тарас Бульба“, „Ліся Українка“ і „Соняшна машина“...

Професор розсміявся весело і записав: Добре!

Потинявшись по різних іспитових комісіях, звідки мене постійно відкидали за мою „категорію“, з великою бідністю вступила я до „Технікуму Чужоземних Мов“. Склад студентства був жахливий: ледве чи половина була на своєму місці, решта ж бралася до вивчення чужої мови, не знаючи як слід рідної. Тому на кожному кроці траплялися випадки, котрі можна хіба розповідати, як жарту, і то жарту для „курців міщного тютюну“.

В перший рік науки звалився на мене тяжкий обов'язок, висловлюючись тодішньою офіційною мовою, „взяти на буксир“ двох наїславших студенток: Надю і Нюру. Надя була робітницею на фабри-

Потреба театру

(Домінення зі стор. 2-гої).

амфітеатр з його кривавими виставами, не зумів знищити високого мистецтва римської пантоміми. А треба знати, що римський амфітеатр приміщував 400,000 людей.

І середньовіччя має свій театр. Церква скоро пізнала силу театру і стала його підтримувати. Повстає новий натуралістичний театр середньовіччя, який не має свого будинку, але який збагачує театральне мистецтво новими релігійними творами, на яких зростають пізніші релігійні драматургії, тої величини, що Лопе де Вега і Кальдерон — творці еспанського національного театру. Сан Лопе де Вега написав понад 1,500 комедій. Та побіч релігійного театру в середньовіччя існує і світський, який носить з собою мандрівні актори — скорморохи. І знову на зміну приходять реалістичний театр, який в Англії завдяки Шекспірові піднісся до найвищих вершин, які досягнуло не лише театральне мистецтво, але мистецтво і людська думка взагалі. Англійська королева Єлизавета, що за її панування так високо піднісся економічне становище Англії, дає теж про мистецтво, має свій власний королівський театр. Та театр в Англії всенародний. В Лондоні існують публічні театри, (іх там аж шість), окремо дають вистави двірські театри. Труп Шекспіра — це королівська трупа, а славний сучасник Шекспіра, актор Барбедж, виконавець ролі Гамлета — це народний герой. Не інакше і в сусідній Франції. Тут теж розумний вилодар, Людовик XIV, не лише любить театр, він сам виступає в театрі, сам танцює в балеті головні ролі. Два великі драматурги Франції — Корнель і Расін живуть на королівському дворі і на кошті короля. Про театр усі говорять, театром у Парижі всі живуть. Тоді в Парижі аж чотири великі публічні театри, а оскільки їх у панських дворах. Побіч королівського прихильником театру є кардинал Ришельє, який і має свій власний театр. Теж і Мольєр, що творить цілу добу у французькому театральному мистецтві, користується королівською допомогою.

В Італії театр відіграв величезну роль у всім житті країни і тому своїми різноманітними формами він мусів задовольняти всю її різноманітну людність. Тут ми бачимо й оперу, й балет, і комедію „дель арте“, літературну комедію, трагедію, трагедо-комедію, ці цукорки і скінчили ледве класи початкової школи. Нюра взагалі ніде не вчилася, тільки вміла читати і писати, але була замужем за нашим пострахом — студентом другого курсу і одночасно секретарем партійного осередку технікуму.

(Дальше буде).

міщанську драму, фіябу, комічну оперу, інтермедію, маріонеток і силу силену інших видів мистецтва. Найбагатше жила театральна Венеція. На 660 тисяч мешканців Парижу було тоді там 3/4 постійні театри, а на 140 тисяч мешканців Венеції припадало там 7 великих постійних театрів. Багатий театр має теж Німеччина. Лессінг — побіч великих драм — опрацював теорію театральності мистецтва, а вже Гете взяв практично за діло і став першим театральним режисером. Має свій театр і тодішня Росія, де існує царський театр і де любов народу і народного побуту, почавши від Островського, творить побутовий театр з такою зіркою, як український М. Щепкін — приятель Шевченка. Має свій театр і Україна. Від старовинних весільних обрядів, почерез Вертеп, на тодішній Україні повстає український побутовий театр, за початковий Кропивницьким. Театром у Полтаві провадив Котляревський і виставив там свою „Наталку Полтавку“ 1789 р. Україна має вже великий театр у Харкові, а попри це театральне мистецтво несуть у народ, не зважаючи на заборони, жреці театрального мистецтва головною завдяки „Просвіті“.

Заборони театральних вистав лише говорять про їх силу... Київський губернатор Дрентельн заборонив у своїй губернії ті вистави, що йшли в Москві, чи в Петербурзі, говорячи, що „там — це театр, а тут — це політика“. В той сам спосіб і більшовики заборонили виставу Кулішевої „Патетичної сонати“ на Україні хоч її ставили в Москві. Та не лише в Україні. „Весілля Фігаро“ Бомарше забороняли в різних вилодарів з австрійським цісарем у провіді, а Наполеон, побачивши її, сказав: „революція почалась“. Довго ждала дозволу п'єса Шеніє „Школа королів“, яка теж розбурхувала революційний дух у Франції. Нераз театр був теж виводом „політичних демонстрацій“. Наприклад: у лютому 1798 паризький театр ставив трагедію Лєгуве: „Епіхаріта і Нерон“. Коли йшла п'ята дія, де змовники виступають на Нерона і кричать: „Смерть тиранові“, піднявся в ложі Дантон і його прихильники і зі стиснутими кулаками звернулись до ложі, де сидів Робесп'єр, повторюючи той же вигук.

Та все, у кожний час театр існував, театр жив. Навіть у воєнний час, наприклад у Відні, працювали театри, яких там кільканадцять і лише близько до закінчення війни перестали виставляти або, як слава віденська опера, були знищені. Теж і в нас у воєнний час працювали театри, а Львівський театр у цей важкий час спромігся на першу українську виставу „Гамлета“. Теж і в несприятливих умовах таборового життя на скитальщині

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ.

Радіопотатки

ВІДІЗД ТРЕТЬОЇ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ.

4. липня польська селянська делегация після двох тижнів перебування в різних областях та в столиці України вийшла на свою батьківщину. Як повідомив її керівник, член сейму та член польської об'єднаної робітничої партії Ян Ізідорчик, делегация відвідала й оглянула під час подорожі понад 120 колхозів, машинотракторних станцій, культурно-освітніх установ тощо. Ян Ізідорчик, до словникозав: „Польське селянство використовує цей багатий досвід для соціального перетворення сільського господарства своєї країни, для її колективізації“.

Напередодні від'їзду делегация міністер сільського господарства УССР Мацкевич влаштував у сесійній залі Верховного совету урочисте прийняття гостей. На прийнятті була польська делегация в повному складі (395 осіб), заступники консула польської республіки в Києві, партійно-советська верхівка України на чолі з московським сатрапом на У. Крайні Микитю Хрущовим. Після прийняття відбувся концерт кращих співаків і музик Києва.

НОВІ ФАХІВЦІ.

В університетах і вищих навчальних установах України закінчилися випускні іспити та захист дипломових праць. Не подаючи абсолютних даних про кількість випущених із вищих шкіл фахівців цього року, київське радіо твердить, що це найбільший після війни випуск, що цієї весни на Україні випущено тисячі лікарів, інженерів, агрономів, педагогів, економістів та інших молодих фахівців.

У КОЛХОЗАХ НЕ ВИСТАЧАЄ РОБОЧОЇ СИЛИ.

У багатьох областях України під час цьогорічних жнив партійні органи мобілізували тисячі міських робітників, службовців, студентів і випроводили їх на села, допомогти зібрати хліб. З Харкова, Києва, Дніпропетровського вираджено до колхозів понад 40 тисяч робітників, ЦК КП(б)У зобов'язав усі міські й районні комітети партії змобілізувати на жнива якнайбільшу кількість міського населення.

ПІЛЬНО ОХОРОНЯТИ ХЛІБ.

У зв'язку з початком збирання хліба преса підсоветської України почала гостру кампанію за охорону колхозного хліба „від розкрадання антигромадських елементів“ Советський уряд дав наказ запровадити пильну охорону врожаю. У полі стеригтимуць хліб партійно консомольські активісти. На хлібоздаваль-

ми мали свої театри і вони користувались загальною увагою.

Не інакше мусить бути і тут, на вільній американській землі.

ОТ

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ФОЛЬКЛОР

ПІД СОВЕТАМИ

(Українські Приповідки-Частівки)

Зібрав Гр. Сенько

Ціна 25 центів.

З цих приповідок кожний може переконатися, що думає український народ про комуністичний устрій в Советському Союзі.

Замовлення враз з належністю слати до:

“СВОБОДА”

Р. О. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

жемо уявити собі, яку тепер скруту щодо цих речей переживає населення Харкова, якщо виникла потреба скликати спеціальну нараду, і про це змушена була заговорити советська преса.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Організаційний Комітет підготував ЗАГАЛЬНЕ ЗІБРАННЯ всіх українців 6. воєнкв, які перебувають на терені Злучених Держав Америки, й тому просить дуже всіх 6. воєнкв якнайшкороше подати свої адреси до „Самопомічі“:

SELF RELIANCE

33 East 7th St., New York 3, N. Y. (для Комітету 6. військовиків).

НАД ОЗЕРОМ

Оповідання з американського життя написав С. КОТИК

Сторін 109. — Ціна 75 ц.

Замовлення враз з належністю слати до:

“СВОБОДА”

Р. О. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади треба платити тією американською валютою.

УВАГА! — ПАСЕИН І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАНИМ, ТРОХ ВІДЛІП У. Н. СОЮЗУ

а саме 42, 97 і 182

— влаштується —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

AT NEW BELMONT PARK,

424. River Drive, Garfield, N. J.

В НЕДІЛЮ, 28 СЕРПНЯ 1949

(SUNDAY, AUGUST 28, 1949)

Початок в годині 1-шій пополудні.

ДОБІРНА ОРКЕСТРА.

Запрошується всіх громадян, місцевих і позамісцевих, прийти, на цей ПІКНІК. — Про добру забаву подбає Комітет.

ВЖЕ МОЖНА КУПИТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

Нову ціну і на часі книжку

„НА КРИЛАХ В УКРАЇНУ“

Вірші СТЕПАНА МУСИЧУКА.

Кожний свідомий українці, і українка повинні мати і прочитати цю книжку. — Ціна \$1.00.

Книжка має 190 сторінок і містить 149 віршів. Надається до деклямацій на різні патріотичні okazji, як: Дні Матері, Листопадові Св. та, Свята Ільїна, Свята церквині, Приїзди, Гинни, Присвяти, Душин і пісні.

СВОБОДА, Р. О. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Запрошення

УКРАЇНЦІ ТА УКРАЇНКИ! Без рішучості чи Ви прибули в Америку перед пів століттям чи вчора, без рішучості чи Ви родилися на вільній землі Вашингтона чи на закріпощених землях нещасної України та без рішучості Ваших релігійних вірувань, якщо тільки Ви уважаєте що треба підтримати Українське Радіо Програму під проводом Петра Задорожнього, яку маємо нагоду слухати кожної неділі від години 7-ї до 8-ї рано а також кожної суботи від 9:30 до 10-ї рано зі станції WLBB—1190 кс., то щиро запрошуємо Вас з рідними, приятелями і знайомими на останню цього літа

ВЕЛИЧАВУ РАДІО ПРОГУЛЬКУ-ПІКНІК

що відбудеться

НА ПІДПЕРЖКУ ЦЕЙ УКР. РАДІО ПРОГРАМИ

В НЕДІЛЮ, 28-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1949

на гарній, чистій і просторій фермі Андрія Федірки знайди як WILLICK'S GROVE, NORTH STILES ST., LINDEN, N. J.

ВЕСЕЛА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ при всім любий оркестрі П. СНИГУРА, смачних домашніх перекусах і добрих напінках від полудня до 9-ої години вночі.

ВСТУП ЛІШЕ 75 ЦЕНТІВ.

Для новояворських та околишніх Гостей: подорож в обидві сторони спеціально замовленими авто-басами, які відходять від Нашого Вазару 151 Ave. A. в Нью Йорку кожної години від 10-ої рано до 12-ої в полудне вкв зі вступним білетом лише \$2.00. Діти вище 6 років вільні від оплат.

Замовлення місць на босах приймається в Нашім Вазарі кожного дня.

Ферма Федірка це ідеальна околиця на розривку і відпочинок як для старших так і для молоді.

Тому всі, хто відноситься балає подихати свіжим воздухом, по тижневих трудах відпочити і гарно між своїми людьми забавитися а при тім підтримати свою Радіо Програму, замовляйте собі якийсь місяць на босах і з рідною пісню на устах їдте на останню в цій році Радіо Прогульку!

Вразі ульяного дощу, гроші за білети звертається. А коли буде гарна погода, то й за гарну забаву рунуть.

Комітет Укр. Радіо Програми.

ІВАН БАГРЯНИЙ

ТИГРОЛОВИ

РОМАН, ТОМ I І II.

Ціна \$2.00.

Роман „Тигролови“ був нагороджений першою премією на літературному конкурсі у Львові.

Скорочений друкувався під назвою „Звіролови“ у „Вечірній Годині“. Але то була лише частка повного тексту.

Замовлення враз з належністю слати до:

“СВОБОДА”

Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УВАГА!

ДІТРОИТ І ОКОЛИЦЯ!

УВАГА!

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

У СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ З.У.А.Д.КОМІТЕТУ

відбудеться

В ЧЕТВЕР, 25-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1949

ГОДИНА 7:30 ВЕЧЕРОМ

в Українським Народнім Домі, Мартін і Мішіган вул.

Говоритимуть: — Адр. Роман Смик, директор європейського відділу ЗУАДКомітету і Адр. Іван Панчук, Предсідник ЗУАДКомітету та інші бесідники.

УВАГА! — Рівночасно відбудеться засідання урядів Федерації Американських Українців у Мішіган і Українського Допомогового Комітету в Дітроїті у справі посилення допомоги до переселенчох акції та у справі концертів Української Капели Вандуристів. Всі урядники обов'язані бути на вічу й засіданні.

ГРОМАДЯНИ! Справа дуже важна, тому кличуться Вас усіх взяти масову участь у Вічу. Закликається теж всіх нових імгрантів прибути масово на це віче.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ ДІТРОИТУ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СИРАКЮЗ, Н. П.

Пам'ятний день.

Неділя, 26 червня 1949 була одною із тих жалюгідно-душних днів в цьому році.

Центральний Комітет, що є представництвом всіх існуючих укр. організацій в Сиракюзі, напевно не думав, що неділя буде така гаряча, коли організував на цей день святочну стрічку українцям, що прибули до сиракюзської громади за останні роки.

У гарно прибраній салі У. Н. Дому, при спільній вечері, зібралося біля 200 душ обох полов і різних віків. Тут і немовля у візочку і такий, що пів століття добує на причалі від цього берега. Всі діти одного народу від мелянхольних вершків Лемківщини, по розлогі степи Дону, як і ці, що родились та росли під звуки фабричних гудків індустріальної Америки. Всі злучені кров'ю і ідеалами для яких живе і за які береться український народ, а з ним і всі свободобудівні народи.

Після короткого відкриття переведеного головою Ц. К. п. В. Осухівським, та начеркнення мотивів, якими руководилися організатори цього святочного зібрання, наступав обширний промови співробітника місцевої парохії о. Лазора.

Промовець накреслює обширний образ тих всіх трудючих, з якими стрічалася наша стара імміграція. Труднощі, чи то економічного характеру, чи на народному і релігійному полях. Аналізуючи сучасні відносини, вказує напрямки, яких

новоприбуваючим треба держатись, щоб не схити із правильного шляху, як в особистому, так в загально-українському і американському житті.

З черги наступали короткі промови представників поодиноких організацій як локальних так і загально-українських, яких цілю було представити завдання, розвиток і значіння відносин організацій для українців-мешканців Сиракюзу.

Описи промовляли трьох новоприбулих. Короткий начерк трагічних подій на українських землях за останні роки, рішучість українського народу видержати в цій жертвенній і останній стадії боротьби за власні і загальнолюдські ідеали, та заклик до всіх до посилення активності для цієї справи, особливо рятування безпомічних скитальців, було предметом їх промов.

Три години, хоч серед тяжкої гарячі, проминули незвичайно скоро, серед широкій братської атмосфери. Без тіні взаємних обвинувачень, а протинно — обоюдної признання за все доконане, та за добру волю поступати тим шляхом, було великим моральним успіхом, задля якого ініціатори цієї зустрічі її організували.

На палкий зазив представників Укр. Золотого Хреста п. А. Бондар та п. М. Годжака присутні зложили \$61.80 на загальні справи, з чого \$30 вислано до У. К. К., та \$30 до З. У. А. Д. Комітету.

Присутній.

18879 Пн. Балабанів з Королівки і знайомих в Америці від Івана Грицюшка з с. Святе, Ярослав, і Стефані з Петрицьких Грицюшко з Таурава.

18880 Котляревську Ганну (доньку Кожуховського Романа) з Київщини від Петра Лютого.

18881 Семка і Василя Гринчишин, синів Миколи і Анни з с. Майдан Гологірський, Золочів, від Павла Гринчишина.

18882 Михайла Більського, Вуйка від Андрія Кеби.

18883 Буряника Атаназія з с. Завадка, Турка, від Шарана Степана.

18884 Когут-Романець Михайла, Когута Степана, Овчара Сергія с. Арсена і маркітана Митифора с. Пилипа від Когута Івана.

18885 Параньку Жилич з с. Криничів, Новий Санч, і Гуньки Василя і Матрону з с. Мушинка, Новий Санч, від Михайлини Жилич.

18886 Тиш Еву і Катерину з с. Дубні, Ланьшут, від Тиш Івана.

18887 Манька Івана з с. Поляна, Добромиль, від осипа Манька з Старави.

18888 Гаврило Антонова Богородчан, Станіславів, і знайомих з цього міста від Каролини Шебунчак з д. Мартинців.

18889 Миколу, Петра і Івана Войтович від Розалії Войтович д. Дмитра.

18890 Ходак Никодима з с. Оратів, Правобережна Україна, від Соломії Ходак.

18891 Хміль Дмитра з с. Деревня, Жовква, від Марії Хміль д. Павла.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN
RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, Pa.

Що Ви зробили в тому напрямі, щоб скинути маску з ворожого пропаганди і представити всім світові українські справи в правдивому світлі?

Чи вже запланували Ви „УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК“ (на рік долярів 4)

The Ukrainian Quarterly
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

— та —
„УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ“ (на рік долярів 2)

The Ukrainian Bulletin
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

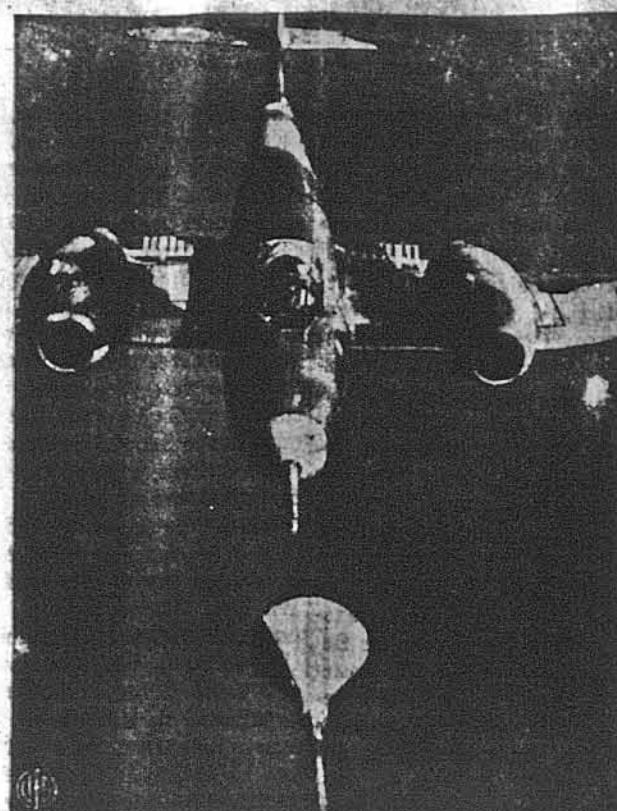
Чи розумієте вагу оцих наших видань в англійській мові? Перелачуйте їх для Ваших знайомих американців!

Кожний, хто бажає, щоб прислано ним оголошення пошукувати родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впродовж до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA, PA.

Хто бажає, щоб прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свобода“.

РАКЕТОВИЙ ЛІТАК, ЩО ПЕРЕБІВ 12 ГОДИН В ПОВІТРІ, здобуваючи цим новий світовий рекорд. Протягом цього часу його 10 разів наповнювали газом в повітря з другого літака.

Нові іммігранти

Українці, що приїжджають кораблем „Дженерал Мюр“ старанням ЗУАДКомітету до порту в Нью-Йорку, дня 23 серпня:

Андруховський Степан; Бачинський Осип; Барницький Лоренс, Стефанія; Бледногий Дмитро, Михайло; Деркач Петро; Діцко Михайло, Іван; Ігор; Глуцький Василь, Ангеля, Ольга; Гордінський Михайло, Осипа, Орест, Одарна; Гованський Олександр, Олександр, Анастасія, Ольга; Грицишин Андрій, Надія, Любова; Ядур Степан, Анна, Богдан; Кочергин Степан, Евдокія, Надія; Кузьма Корніло; Лисенко Леонід; Павлюк Антін, Степанія, Олег; Павлюк Євген, Розалія; Петришак Тарас, Мирослава, Орест; Стойчик Євген, Людмила; Стукач Ольга; Тригубенко Іван, Степанія, Олег; Тимошенко Апанас, Уляна, Олександра, Галія, Валентина, Андрій; Вацлавський Володимир; Заборицька Емілія, Юрій; Зигбай Олекс, Марія, Анастасія, Валентина, Галія, Віктор; Жиловський Олександр, Юстин, Михайло, Євгенія; Богун Володимир, Марія, Микола; оХроїм Василь, Катерина, Михайло; Дяченко Олександр, Анна, Григорій, Микола, Надія; Дмитришин Володимир; Димич Микола, Анна, Михайло; Дуркалець Дмитро, Євдоха, Роман; Горчаковський Теодор; Гречило Євген, Софія, Романа; Гарашук Іван, Лідія, Петро; Кірек Юрко; Перлович Осип, Ольга, Марта; Піщик Володимир, Марія, Лев; Прокопенко Леон, Анна; Харів Іван; Духновський Микола, Ольга, Григорій, Анна; Ковальчак Марія; Лучків Антін, Параска, Антін; Овчаренко Григорій.

Марія, Анатоль, Юлія, Валентина, Галія; Павленко Павло, Парія, Василь, Олександр, Параска, Семен, Раїса, Лідія; Пітьо Юрій, Софія, Володимир, Роман; Савицький Володимир, Анастасія, Ерика; Шпиндас Михайло, Стефанія, Анна, Ярина; Байстрок Степан; Нарченко Андрій, Анна, Микола.

В кожній українській хаті повинен знаходитись часопис „Свобода“.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить віддати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб захопити її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 2, N. J.

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

Продовження зі стор. 2-го

— Советський Союз — це не Європа, не Азія і не Евразія... Це нова частина світу, яку відкрив Ленін, а освоїв Сталін. У неї велике майбутнє. Прогрес людської історії розвивається і рухається, як годинникова стрілка... Перші години на „циферблаті“ історії почалися десь в синих часах Центральної Азії... Потім стрілки прогресу пересунулися на 4-7 годину — культури Асирії, Вавилону, жидів, египтян, греків, римлян... Потім прийшли години 8, 9, 10, і 11-а — Європейської цивілізації... Тепер же наближається 12-а година... Західна цивілізація повинна загинути і почнеться нова доба історії... Центром ваги грядущого, останнього циклу, буде „третій Рим“ — Москва, а її периферією — безмежні простори Арктики, Сибіру та інших областей Азії... Клімат їх зміниться і буде сприятливим для відкриття та використання незчислених копалин, схованих в їх надрах... І ніякі сили не спинять цього руху... Бо історія працює на комунізм!..

— І тоді настане земний рай!..

Ім відповідали:

— Ви можете собі чекати і тисячу років, доки здійсниться цей рай, а ми хочемо сьогодні не раю, а хоч би пристойного людського існування, яке мають люди за межами сов. кордонів... Хліба нашого щоденного дай нам сьогодні, а не через тисячу років! Потім виявилось, що один з цих „пророків“, якийсь Зубарев, був... таємним співробітником таборового НКВД.

Не одному ув'язному „допоміг“ він дістав „набавку“ — 3 або 5 років, або навіть виринути за „Рідну Гору“, де розстрілювали приречених. (Дальше буде).

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУЮ стрічної сестри ТЕКЛИ ВУЦЬ, дочки Михайла з Гологірщини, пов. Заліщицький. Хто про не знає або вона сама, голоситись до:

Н. ВУС
704 Ontario Rd., Welland, Ont., Canada

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів догочасні медичні послуги і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуть жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дошлюбів. — Офісний години: В будні 10—6:45; в суботи: 10—1; замкнено в неділі.

НОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР

Найбільше укрупнений словник в англійській мові, з повним доглядом англійської мови.

Зладив Г. ПЛІШКО.
Ціна 75 центів.

THE NEW PRACTICAL UKRAINIAN-ENGLISH — and — ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY

giving the pronunciation of the most used English words to Ukrainians.

By H. PLATSKO
Price 75 cents.

Замовлення праз з членством слати до:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 2, N. J.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ВРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОК, БРОКЛІН, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2588

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MEtrose 5-5977

Let's sing!

THE FIRST EDITION OF Selected Ukrainian Song

with original UKRAINIAN TEXTS AND ENGLISH ADAPTATIONS
Translated into English by HONORE EWACH

Music arranged by P. A. PAUSH
The album consists of following songs:
Весілка — Spring Song
Як почуєш вночі — Lover's Sorrow
Дівча в синах стояло — Sally's a Flirting
Пропала надія — My Love has Betray'd Me
Чи є в світі молодий — Anna's Rose Cheeks
Воя би я бандуру — Lover's Serenade
Віють вітри — A Lover's Maiden's Song
Стоїть гора високая — A Ravine
Сонце мовіло — Love's Call
Рече та стогне — By the Danieper.

Price \$1.25.

Send your order to:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 2, N. J.

Коли Джена побачила мисливців у погоні за Тікаром, вона засвістала на нього. Звичайно левиня слухало такого зазиву.

Однаке тепер Тікар був збентежений вистрілом Гінкера, присів при своїй жертві...

...а ловці тимчасом замикали перстень довкруги нього.

Тарзан зрозумів, що тільки швидке діяння може врятувати його любимця. Тому він спокійно зіскочив на землю.

ТАРЗАН, ч. 2161. Тікар у небезпеці.